

B. 285/2010. 04. 15.

NEMZETI FEJLESZTÉSI ÉS GAZDASÁGI MINISZTERIUM
ÉPÍTÉSÜGYI ÉS ÉPÍTÉSZETI FŐOSZTÁLY

NFGM : 3069 / 1 / 2010.

Ügyintéző: Szabó Zsuzsanna
Telefon: 441-7787
E-mail: Zsuzsanna.Szabo @nfgm.gov.hu
Tárgy: Felügyeleti ellenőrzés tapasztalatai

**Területi Mérnöki Kamarák
Magyar Mérnöki Kamara
Székhelyeiken**

Tisztelt Címzettek!

A tervező- és szakértő mérnökök, valamint építészek szakmai kamaráiról szóló 1996. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: Mkt.) 38. § rendelkezései szerint a szakmai kamarák törvényességi felügyeletét az építésügyért felelős miniszter gyakorolja.

A minisztérium szervezeti rendjében a főosztályunk látja el a szakmai kamarák törvényességi felügyeletét, ezért 2008. júniusában elrendeltem a szakmai kamarák felügyeleti és szakmai ellenőrzésének lefolytatását.

A kijelölt ellenőrök 2008. évben valamennyi területi építész és mérnök kamaránál lefolytatták az ellenőrzést. Az országos kamarák ellenőrzésére tekintettel a főosztály egyéb irányú feladataira, így különösen a felgyorsult jogalkotási folyamatokra, a területi kamarai ellenőrzés tapasztalatainak feldolgozása, továbbá figyelemmel az országos kamarai tisztújításra ez idáig még nem került sor, de a közeljövőben a mulasztásunkat pótolni fogjuk.

Az ellenőrzés kiterjedt:

- a szabályzatok
- létszám
- az ügyiratkezelés
- az elhelyezés
- testületi tevékenység
- a kamara által nyújtott szolgáltatások vizsgálatára.

Az ellenőrzés tapasztalatai a következők voltak:

I. Szabályzatok tekintetében

I. Adatszolgáltatási fejelem

A kamarai törvény előírja, hogy a kamarák az építésügyért felelős miniszter részére kötelesek benyújtani szabályzataikat, azok módosítását, valamint a testületi döntéseiket (elnökségi ülés, közgyűlés, küldöttgyűlés). Az ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy kevés kivétellel a területi kamarák ezen kötelezettségeiknek nem, vagy csak hiányosan tesznek eleget.

2. Alapszabály

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény valamint a tervező- és szakértő mérnökök valamint építészek szakmai kamaráiról szóló 1996. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: Törvény) az ellenőrzés időpontjáig többször került módosításra, ennek ellenére több területi kamaránál a módosítások az alapszabályban nem, vagy csak késedelmesen lettek átvezetve. Bár a területi kamarák többsége az ellenőrzés időpontjára megközelítőleg naprakész állapotba hozta alapszabályát, nem ritkaság a több éves módosítatlan alapszabály sem, sőt arra is van egy példa, hogy az alapszabály még múlt századi rekvizitum.

A területi kamarák alapszabályainak döntő többsége nem éri el azt a szakmai, jogi és szerkesztéstechnikai színvonalat, amely az ilyen súlyú köztestület alapszabályaitól okkal és joggal elvárható lenne. Igen sok esetben a területi alapszabály nem más, mint a törvény szövegének felhígított változata.

Tekintettel arra, hogy a törvényi rendelkezés értelmében a területi alapszabályt az országos alapszabály keretei között (Törvény 3.§ (3) bekezdés a) pont) kell megalkotni, ezért az országos alapszabály törvényességi ellenőrzése, felülvizsgálata különösen indokolt.

A területi alapszabály kirívó törvénytelenységét állapítottunk meg az egyik kamara alapszabályában, mely szerint az építési műszaki ellenőri tevékenység folytatását kamarai tagsághoz kötik.

A Törvény néhány rendelkezéseit egyes alapszabályok szó szerint, némelyek tartalmában ismétlik. Valamennyi területi mérnöki kamara a Törvény által meghatározott feladatait az alábbi célokkal egészíti ki:

- „a köz érdekében ügyelni arra, hogy a mérnöki munkában egyaránt érvényesüljenek a műszaki, az etikai, a gazdasági, a környezetvédelmi és a kulturális szempontok,
- őrködni a szakmai illetékesség érvényesülésén,
- elősegíteni – a mérnöki tevékenység megfelelő színvonala érdekében – az ajánlott díjszabás megvalósítását és érvényre juttatását,
- figyelemmel kísérni a mérnökök társadalmi helyzetét, anyagi és erkölcsi elismerését,
- megismertetni a társadalommal a mérnöki munka valós értékét és jelentőségét a fejlődésben, képviselni ennek anyagi-erkölcsi elismertetését,
- támogatni a mérnökök szerzői jogainak elismerését,
- kitüntetésre, jutalmakra és ösztöndíjakra javaslatot tenni,
- képviselni tagjai érdekeit az MMK-ban,
- politikamentesen, párt-függetlenül együttműködni más szakmai szervezetekkel,
- bárki által igénybe vehető közhasznú tevékenység.”

A területi mérnöki kamarák törvénytől való eltérést az **elnökség feladatává** teszik a tervezői és szakértői engedélyek megállapítását (Nógrád Megyei Mérnöki Kamara kivételével), néhány kamara a felelős műszaki vezetői és építési műszaki ellenőri jogosultság megállapítását is, ami törvényellenes.

Nem felel meg a jogszabályi rendelkezéseknek több alapszabály azon rendelkezése, mely szerint a kamarák feladatává teszi véleményezés szinten „az igazságügyi mérnök szakértővé történő kijelölését”. A hatályos jogszabályi rendelkezések szerint az lehet az építésügy területén igazságügyi szakértő aki az adott szakterületen építésügyi műszaki szakértői jogosultsággal rendelkezik és a területi kamara tagja, a kamarának csak ezt a tényt kell igazolnia.

3. Szervezeti és Működési Szabályzat (SZMSZ)

Nem tiltja a kamarai törvény és az alapszabályok jogszerű lehetőséget adhatnak rá, álláspontunk szerint az SZMSZ készítése tulajdonképpen duplikátum, hiszen minden, a területi kamara szervezetére és működésére vonatkozó szabályt értelemszerűen az alapszabályban kell rendezni.

4. Pénzügyi szabályzat

Bár jelentősen megkönnyítené a területi kamarák pénzügyi- számviteli tevékenységét, meglehetősen kevés területi kamara rendelkezik korszerű, a hatályos jogszabályoknak megfelelő pénzügyi- pénzkezelési bizonylati szabállyal.

5. Irattározási szabályzat

Még ennél is kevesebb területi kamara rendelkezik ügykezelési, illetőleg irattározási szabállyal és ez bizony meglátszik az ügyiratkezelés színvonalán.

II. ELNÖKSÉG, szolgáltatás

1. Elnökség

A területi kamarák elnökségei igen fegyelmezetten, többnyire havi rendszerességgel tartanak elnökségi üléseket, ritkaság, hogy elnökségi ülés csak negyedévenként van, ugyanakkor a taggyűléseken való részvétel a területi kamarai elnökök szinte egybehangzó nyilatkozata szerint nem éri el a kívánatos részvételi arányt, ami a tagság érdektelenségére, élesebben fogalmazva, csalódottságára utal. Ezért több területi kamaránál már kialakult gyakorlatnak nevezhető, hogy a taggyűlést szakmai továbbképzéssel kötik össze, ami a részvételi arányt jelentősen megnöveli. Ez a kezdeményezés pozitív követésre és továbbfejlesztésre alkalmas.

2. Szolgáltatások

Ez már átvezet a kamarai szolgáltatások területére, amelyről általánosságban az állapítható meg, hogy a legtöbb területi kamara a továbbképzések szervezését vagy szervezésében való részvételt tudja felmutatni a tagok részére nyújtott szolgáltatásként, amely azonban nem áll arányban a kamarai tagdíj összegével. Üdítő kivétel, hogy vannak azért olyan kamarák, amelyek tagjaik részére saját újságot, számítógépes internetes hozzáférést, szakmai utakat, szabványtárat, könyvtárat biztosítanak. Olyan kamarával is találkoztunk az ellenőrzés során, amely saját klubot is működtet, és rendszeresen a nem formális tagi összejövetelek. Több kamara alapított saját díjat is, amelynek érzelmi értéke a tagság körében igen magas.

Nagy jelentőséggel bír minden esetben a területi kamara elnökének személye, személyi hozzáállása, felelősségtudata a tagsággal szemben.

Az elnök személye lehet jelentős közösségformáló és megtartó erő, de lehet érdektelenséget és csalódottságot generáló tényező is.

Az ellenőrzés során mindkét végletre és a két véglet közötti teljes skálára találtunk példákat.

III. TÁRGYI FELTÉTELEK

1. Elhelyezés

A kamarák működésének tárgyi feltételei igen változatos képet mutatnak. A leggyakoribb, hogy a kamara bérelt helyiségben működik, amely esetenként nem éri el a köztisztület működésétől méltán elvárható színvonalat. Példa van arra is, hogy a kamara egy, esetleg két szűkös helyiségben működik. Ugyanakkor örvendetes és egyre gyakrabban tapasztalható az a törekvés, hogy a kamara saját tulajdonú ingatlanban működjön. A mai nappal már lehet állítani azt, hogy a kamarák fele saját tulajdonnal rendelkezik. Van azonban példa arra is, hogy a kamara szívességi használat alapján oktatási intézményben, illetőleg egyéni tervező intézetben működik, amelynek helytelenségét szükségtelen külön taglalni.

2. Ügyiratforgalom

Az ellenőrzés során tett adatszolgáltatások alapján a területi mérnöki kamarák összes ügyiratforgalma 2007. évben 26 942 db ügyirat.

Ehhez az ügyiratforgalomhoz a területi mérnöki kamarák összesen 36 fő alkalmazottat foglalkoztatnak. Az ügyiratok döntő többsége nem érdemi ügyirat, hanem körlevél, értesítés, egyéb levelezés.

Az ügyintézők gyenge leterheltsége az esetek döntő többségében nem jelent magas színvonalú ügyintéризést. Sőt, az ügyiratkezelés sok esetben nem éri el a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvényben előirt színvonalat.

Ugyancsak az ellenőrzés adatszolgáltatása alapján a területi mérnöki kamarák összes taglétszáma 23081 fő (felelős műszaki vezető, építési műszaki ellenőr 31154 fő), a területi építész kamarák összlétszáma 8692 fő (felelős műszaki vezető, építési műszaki ellenőr 5519 fő).

A kamarák taglétszáma igen nagy szórást mutat a több ezer főtől a kétszáz főt sem elérő kamarákig. Az alacsony taglétszám esetén is fenn kell tartani a kamara helyiségét és adminisztrációját, amelynek célszerűségén, a hagyományokon és személyes előítéleteken felül emelkedve el kellene gondolkodni. A továbbgondolkozás egyik iránya lehet a két kamara – mérnök és építész – közös működése.

Kiemelkedően jó példa azon kamarák működése, ahol a két kamara közös titkárt alkalmaz, aki nagy közigazgatási gyakorlattal szervezte meg a két kamara adminisztrációját, mely adminisztráció közigazgatási színvonalon működik. Sajnos kevés az az eset, amikor a mérnök és építész kamara a hagyományos szemlélet módokon túllépve közös adminisztrációval működik, ezek az esetek azonban az átlagnál gazdaságosabbak és hatékonyabbak.

Ez különösen azokban az esetekben értékelendő, ahol a taglétszám alacsony és ezért a közös helyiségek és közös személyzet alkalmazása mindenképpen költségkímélőnek minősíthető.

IV. IRATKEZELÉS

1. Iktatás

A kamarák jellemzően kézi iktatást alkalmaznak, csak kivételesen fordul elő, hogy már áttértek a gépi iktatásra. A jellemző a hagyományos kézi iktatókönyv alkalmazása. Jó esetben csak egy iktatókönyvet használnak, de van – riasztó – példa arra is, hogy 3-4 iktatókönyvet vezetnek elkülönítő jel alkalmazása nélkül, ami a visszakeresést enyhén szólva is, megnehezíti.

2. Irattározás

Fel kell hívni a figyelmet arra, hogy hat kivételtől eltekintve, a személyi adatokat tartalmazó iratok elhelyezése nem felel meg a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. tv. rendelkezéseinek, mert az iratok elhelyezése az említett kivételektől eltekintve nyitott szekrényben, illetőleg polcon nem biztonságos módon, bárki által hozzáférhetően történik.

3. Ügyiratkezelés

Az ügyiratkezelés színvonala is rendkívül változatos képet mutat. Van olyan kamara, ahol az ügyiratkezelés színvonala a Ket-nek megfelelő. A beérkezett kérelmek ügyintézése szabályszerű, a kérelmező tájékoztatása és az ügyintézési határidő betartása példászerű.

De van riasztó példa az ellenkező végre is. Van olyan kamara, ahol a kérelmek a soron következő elnökségi ülésig érkeztetés nélkül hevernek és az ügyfél a kérelem beérkezéséről tájékoztatást sem kap. Arra is van példa, hogy a bejelentést egyszerűen válasz nélkül hagyják és a tag a lakcímváltozás bejelentésének elintézéséről csak a névjegyzékből értesül.

V. TOVÁBBKÉPZÉS

A kamarák legjellemzőbb szolgáltatása a továbbképzés szervezése, illetőleg „aktív közreműködés” a továbbképzések szervezésében. Változatos képet mutat a továbbképzések nyilvántartása. Van olyan kamara – és ez dicséretes, követendő példa –, amely figyelemmel kíséri, gyűjti és regisztrálja a tagok által teljesített továbbképzéseket és ezek pontértékét, sőt figyelmezteti a tagot a teljesítendő továbbképzésekre, illetőleg a továbbképzés lehetőségeire. Az ellenkező végre az, hogy a kamara a tagra bizza a továbbképzések igazolásainak gyűjtését és a továbbképzéseken való részvétel megszervezését, illetőleg a továbbképzések lehetőségének felderítését is.

Ugyanakkor van olyan kamara is, amely szakmai napokat szervez, nemzetközi kapcsolatokat ápol, és külföldi utakat, tapasztalatcserét szervez. Építménylátogatásokat és azzal egybekötött rendezvényeket tart.

JAVASLATOK

1. Az adatszolgáltatási fegyelmet a területi kamaráknak be kell tartani.
2. A kamarák székhelyét úgy kell kialakítani, hogy az minden esetben méltó legyen a köztestülethez.
3. A kamarák által nyújtott szolgáltatások mennyisége és minősége egységes módon álljon arányban a tagdíj mértékével.
4. Szükséges egységes iratkezelési szabályzat, valamint egységes, a törvénynek megfelelő irattározási szabályzat készítése.
5. Elhelyezési normatíva kialakítása.
6. A hatékonyság érdekében célszerű lenne, hogy a kamarák ellenőrizzék az alkalmazottak munkavégzésének hatékonyságát és eredményességét.
7. Célszerű megszervezni valamennyi területi kamaránál a tagok továbbképzésének pontjainak figyelemmel kísérését és szükség esetén a tag értesítését.
8. Utóellenőrzés során működési, hatékonysági vizsgálat indokolt

Az ellenőrzés feltárta azt a körülményt, hogy a területi kamarák többségénél a tagokat elsősorban ügyfeleknek tekintik. Javasoljuk, hogy a kamarák helyezzenek nagyobb hangsúlyt a tagjaik érdekképviseletére, és mind szélesebb körben váljanak szolgáltató köztestületté. Természetesen van erre is példa a kamarák között, és csak kívánni lehet, hogy ez a jó példa általánosan uralkodóvá váljon.

Kérem tájékoztatásom szíves tudomásulvételét.

Budapest, 2010. március „26.,”

Üdvözlettel:

Fegyvermész Sándor
főosztályvezető

A circular official stamp of the Ministry of National Defense is partially visible behind the signature. The text in the stamp includes "Katonai Minisztérium" and "Nemzeti".